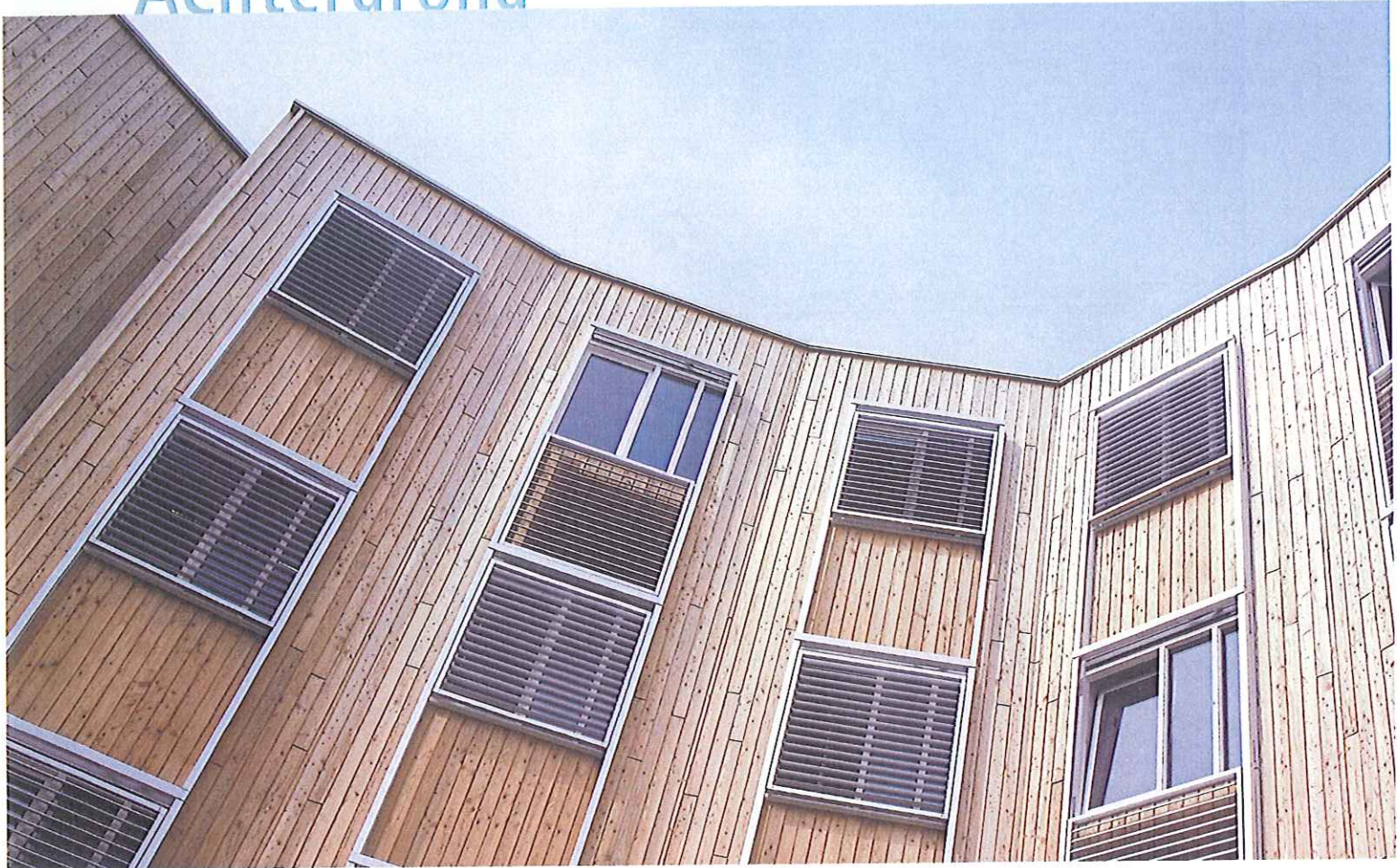

Achtergrond

Nederlands hout marst op

Missie: de plaats veroveren die het verdient

Natuurlijk is Nederlands hout nooit helemaal verdwenen uit de Nederlandse bouw; het werd altijd wel toegepast in kleinschalige nieuwbouw- en renovatieprojecten. De laatste jaren komt dit hout echter op steeds grotere schaal en in spraakmakende projecten voor. Staatsbosbeheer, één van de grootste houtleveranciers, gaf ruim tien jaar geleden de aanzet voor de emancipatie van hout uit eigen land.

Nog te vaak verdwijnt Nederlands hout van hoge kwaliteit in de open haard of in de versnipperaar. Terwijl de bomen in het bos fors gegroeid zijn en het hout in een hoogwaardige en constante kwaliteit wordt aangeboden, mede dankzij de overstap van kaalkap naar uitkap. De uitkapmethode wordt bovendien eerder geaccepteerd door de Nederlandse recreant, terwijl de (zelfde) consument sympathiek staat tegenover duurzaam geproduceerd hout uit eigen land.

Elk jaar opnieuw is een flinke hoeveelheid Nederlands hout beschikbaar. Staatsbosbeheer alleen al oogst zo'n 300.000 m³ rondhout van zaaghoutkwaliteit, waaronder veel grove den, lariks, douglas, fijnspar en populier. Een belangrijk deel kan hoogwaardig worden toegepast in de bouw en in de meubelindustrie. Wat een grootschaliger gebruik nog in de weg staat, is het gebrek aan ervaring met andere houtsoorten dan Aziatisch meranti en Scandinavisch vuren. Overige obstakels zijn de soms extreme eisen rondom de garantieverstrekking en een aantal 'slechte bouwgewoonten'.

Zo moet Nederlands lariks voor toepassingen in de gevel met wolmanzouten worden behandeld. Dit is niet alleen een onmogelijke eis, omdat het harsrijke

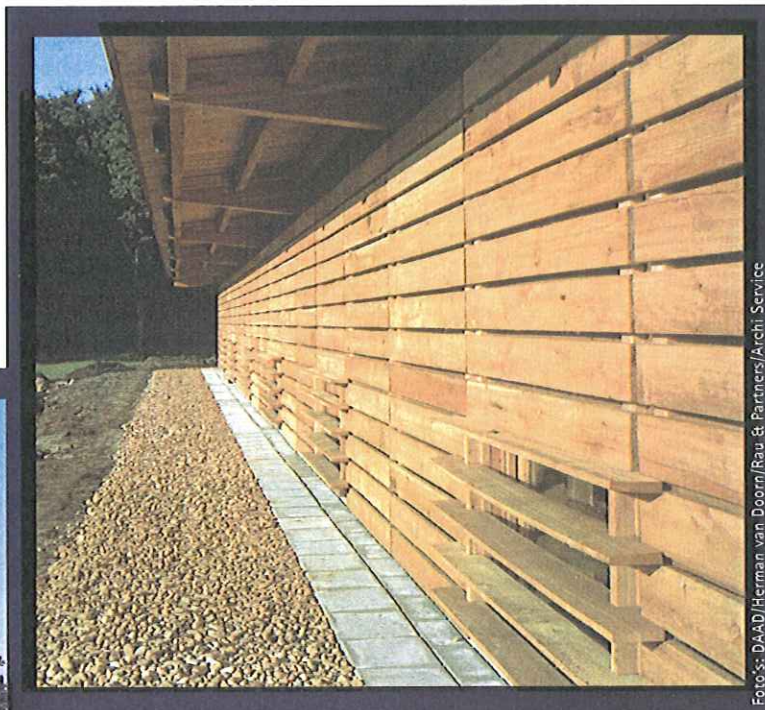
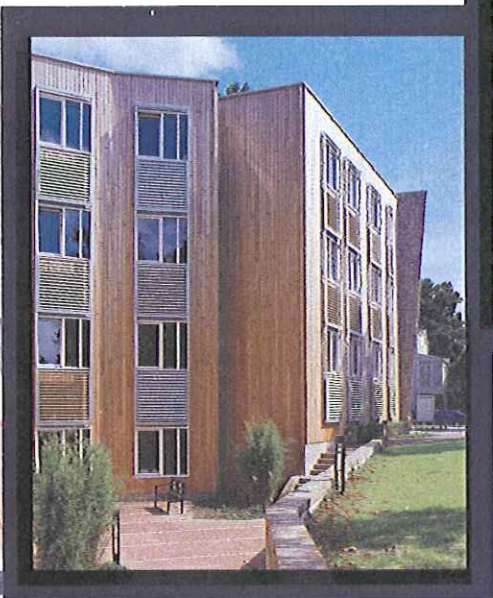
lariks zich nauwelijks laat impregneren, maar ook een overbodige eis, omdat de natuurlijke duurzaamheid van lariks in de gevel zeer goed is. Redelijker eisen, een goed ontwerp en goed onderhoud maken de weg vrij voor Nederlands hout in de bouw. Bovendien is dit hout verkrijgbaar met het keurmerk van de Forest Stewardship Council (FSC) dat duurzaam bosbeheer garandeert.

Demonstratieprojecten Eén van de eerste projecten met meer dan gemiddelde aandacht voor Nederlands hout, was een gebouw van Staatsbosbeheer in Grollo. In 1988 werd daar Nederlands lariks gebruikt als gevelbekleding en voor de kozijnen. Sindsdien is lariks in tal van andere gebouwen en werkschuren van Staatsbosbeheer toegepast.

In 1995 maakte in Leeuwarden een nieuwe agrarische school faam, vanwege het gebruik van niet alleen lariks, maar ook inlands beuken, vuren, robinia en walnoten. In dit Van Hallinstituut werd zo'n 800 m³ Nederlands hout verwerkt. Het dak van de school wordt ondersteund door gekromde, gelamineerde lariks liggers; de gevel is voorzien van lariks rabatdelen en kozijnen. In het gebouw

[De Triodosbank gelooft in Nederlands lariks.]

Foto's: DAAD/Herman van Doorn/Rau & Partners/Archi-Service

[Het lariks is onbehandeld gelaten in een informatiecentrum te Orvelte.]

bevinden zich elegante rondhouten lariks staanders. Beuken is gebruikt voor traptreden en leuning; het fraaie walnotenhout is gered van de open haard en verwerkt in de balies van de school. Het Haagse architectenbureau Atelier Pro tekende voor het ontwerp.

De afgelopen twee jaar verdween Nederlands hout in tientallen woning- en utiliteitsbouwprojecten. Zo werden in Stavoren acht zogenaamde Leguaanwoningen voorzien van lariksvloeren en ongeschaafde Drentse lariks in de gevel. De brede, tot zes meter lange vloerdelen lopen enigszins taps toe. Dit betekent niet alleen een hoog rendement uit elke boom, maar ook een zeer mooi resultaat. Het lariks in de gevel is geveerd met Finse kookverf, op basis van roggemeel (!), die zich ook twee jaar na oplevering goedhoudt in het Friese klimaat.

In het Drentse Orvelte werd een informatiecentrum voor biologische landbouw geopend, dat bestaat uit een 'binnendoos' van zware leemsteen en een luchtige 'buitendoos' van onbehandeld Nederlands lariks. De lariks buitenschil is halfopen, waarbij met name onder de flinke dakoverstekken veel ruimte gelaten is tussen de horizontale larikslatten. Dit DuBo-project is ontworpen door DAAD-architecten te Borger. Ook de deuren, kozijnen en de staanders, die een sedumdak dragen, zijn van Nederlands lariks.

In het nieuwe gebouw van de Triodosbank in Zeist is de gevel aan de tuinzijde bedekt met Nederlands lariks delen, die verticaal zijn aangebracht. Dit hout is bewust onbehandeld gelaten. Het interieur van het DuBo-pand is bekleed met triplex van Nederlands populieren. Alle houtproducten dragen het FSC-keurmerk. Het kantoor is ontworpen door het Amsterdamse architectenbureau Rau & Partners.

In het nieuwe kantorencomplex met bezoekerscentrum en horecavoorziening van de Stichting Flevo Landschap is Nederlands lariks verwerkt in de kozijnen

en vloeren. Inlands populierenmultiplex verfraait het plafond. Beide houtproducten zijn FSC-gecertificeerd.

In opdracht van het Utrechtse energiebedrijf kwamen in Amersfoort twee DuBo-voorbeeldwoningen tot stand, voorzien van kozijnen en gevelbetimmering uit lariks van eigen bodem. Dertig appartementen in het nieuwbouwproject De Fruittuinen te Hoofddorp werden onlangs voorzien van lariks kozijnen. Opdrachtgever is projectontwikkelaar Johan Matser te Hilversum. Ook het watersport- en natuurcentrum Kollumeroord is getooid met lariks gevelbetimmering en kozijnen. De vloeren en een deel van het meubilair zijn eveneens van lariks. In het interieur is plaatmateriaal van Nederlands populieren verwerkt.

Dit voorjaar levert De Groot Vroomshoop houten portalen voor zo'n vijftig Dordtse DuBo-woningen. Ze zijn gemaakt Nederlands FSC-lariks. Het ontwerp is van EGM architecten in Dordrecht. Tevens is in de Brabantse Peel het natuuractiviteitencentrum Ospel in aanbouw, naar een ontwerp van Archi Service uit Den Bosch. Het gebouw wordt gedragen door boomstammen van Nederlands douglas; de dakconstructie en houtskeletbouw buitenwanden zijn van lariks, de kozijnen van douglas en de wandafwerking van populieren.

Daarnaast is recent Nederlands lariks gebruikt in diverse woningen voor particulieren (Villa Heidehof te Eext, woonhuis architect Zwart nabij Drachten). In een kantoor van Foreco te Dalfsen en in het verzorgingstehuis Steenvornden te Rijswijk zijn Nederlandse lariksen als rondhouten kolommen verwerkt. Ook de liggers voor het dak van het gebouw van het Waterschap Vallei & Eem te Leusden zijn gemaakt van Nederlands lariks.

Vanzelfsprekend? Niet alleen Nederlands lariks en populieren kunnen hoogwaardig worden toegepast in de bouw. Ook eiken, essen, robinia, tamme kastanje, douglas, vuren, iepen en (gewaterd) populieren verdienen een langer leven. Zowel het bos als de bouw hebben baat bij een grootschaliger en hoogwaardiger toepassing van duurzaam geproduceerd Nederlands hout. Als de bouwwereld wat vaker (en op tijd) aan hout uit eigen land denkt, dan wordt dit product binnen vakzienbare tijd een vanzelfsprekendheid in de bouw in plaats van een zeldzaamheid!

Auteur: dr. ing. Peter J. Franje, TNO Bouw-Centrum voor Houttechnologie, Delft